

НИЙЦЛИЙН АУДИТЫН ТАЙЛАН

**АУДИТЫН НЭР: НАМ, ЭВСЭЛ, НЭР ДЭВШИГЧИЙН СОНГУУЛИЙН
ЗАРДЛЫН САНХҮҮЖИЛТ, ТҮҮНИЙ ГҮЙЦЭТГЭЛД АУДИТ ХИЙЖ
ДҮГНЭЛТ ГАРГАН НИЙТЭД МЭДЭЭЛЭХ**

АУДИТЫН КОД: БНА-2020/04/-НА

**Баянхонгор аймаг дахь Төрийн аудитын газрын дарга
бөгөөд Тэргүүлэх аудитор Б.Мөнхбат**

Утас: 70442584 цахим хуудас: munkhbatb@audit.gov.mn

Хэлтсийн дарга бөгөөд аудитын менежер А.Цээням

Утас: 70442424 цахим хуудас: tseenyma@audit.gov.mn

Ахлах аудитор Б.Должмаа

Утас: 88119345 цахим хуудас: doljmaab@audit.gov.mn

Аудитор Б.Цэрэнчимэд

Утас: 88117644 цахим хуудас: tserenchimedb@audit.gov.mn

**БАЯНХОНГОР АЙМАГ ДАХЬ
ТӨРИЙН АУДИТЫН ГАЗРЫН ДАРГА,
ТЭРГҮҮЛЭХ АУДИТОРЫН ТУШААЛ**

2021 оны 01 сарын 07 өдөр

Дугаар 1/02

Номгон

Тайлан баталгаажуулах тухай

Монгол Улсын Ерөнхий аудиторовын 2018 оны 11 дүгээр сарын 19-ний өдрийн А/207 дугаар тушаалаар батлагдсан “Эрх шилжүүлэх” тухай тушаалын 5 дугаар хавсралтын 2.4 дэх заалт, Монгол Улсын Ерөнхий аудиторовын 2016 оны А/92 дугаар тушаалаар батлагдсан “Нийцлийн аудитын түр журам”-ын 9 дүгээр зүйлийн 9.2 дахь заалтыг үндэслэн **ТУШААХ** нь:

Нэг. “Нам, эвсэл, нэр дэвшигчийн сонгуулийн зардлын санхүүжилт, түүний гүйцэтгэлд аудит хийж дүгнэлт гарган нийтэд мэдээлэх”-д хийсэн нийцлийн аудитын тайланг баталгаажуулсугай.

Хоёр. Аймаг, нийслэл, сум, дүүргийн Иргэдийн Төлөөлөгчдийн хурлын сонгуулийн тухай хуулийн 57 дугаар зүйлийн 57.1-т “Төрийн аудитын орон нутаг дахь салбар байгууллага зардлын тайланг хүлээн авсан өдрөөс хойш 60 хоногийн дотор хянаж, дүнг нийтэд мэдээлэх бөгөөд нэг сая ба түүнээс дээш төгрөгийн хандив өгсөн иргэн, хоёр сая ба түүнээс дээш төгрөгийн хандив өгсөн хуулийн этгээдийг нийтэд мэдээлнэ” гэж заасны дагуу тайлан, хандивын мэдээллийг байгууллагын цахим хуудаст байршуулахыг ахлах аудитор /Б.Должмаа/-д үүрэг болгосугай.

ДАРГА БӨГӨӨД ТЭРГҮҮЛЭХ
АУДИТОР

Б.МӨНХБАТ

005010052

АГУУЛГА

ТОВЧИЛСОН ҮГИЙН ЖАГСААЛТ	4
АУДИТЫН ЗОРИЛТ, ХАМАРСАН ХҮРЭЭ, СТАНДАРТ, АРГА ЗҮЙН ТАЛААРХ МЭДЭГДЭЛ.....	4
БҮЛЭГ 1. АЙМАГ, СУМЫН ИТХ-ЫН 2020 ОНЫ ЭЭЛЖИТ СОНГУУЛЬД НЭР ДЭВШИГЧДЭД МӨНГӨН ХАНДИВ ӨГСӨН ИРГЭД ХУУЛЬД ЗААСНЫ ДАГУУ ОРЛОГО ТӨВЛӨРҮҮЛЭХДЭЭ РЕГИСТРИЙН ДУГААР, ОРЛОГЫН ЭХ ҮҮСВЭРИЙГ БҮРЭН БИЧЭЭГҮЙ БАЙНА.....	6
БҮЛЭГ 2. ЗАРИМ НЭР ДЭВШИГЧ СОНГУУЛИЙН ЗАРДЛЫГ ДАНСЫГ ХААГААГҮЙ БАЙНА.	7
ДҮГНЭЛТ:.....	9
АУДИТЫН ЗӨВЛӨМЖ	10

Товчилсон үгийн жагсаалт

АДБОУС	Аудитын дээд байгууллагын олон улсын стандарт
УИХ	Улсын Их Хурал
ҮАГ	Үндэсний аудитын газар
ИТХ	Иргэдийн Төлөөлөгчдийн Хурал
АН	Ардчилсан нам
МАН	Монгол ардын нам

Аудит хийсэн үндэслэл, бүрэн эрх	Аудитын зорилт, хамарсан хүрээ, стандарт, арга зүйн талаарх мэдэгдэл
Аудитын зорилт	Аудитын зорилт
Аудитын хамарсан хүрээ	Аудитын хамарсан хүрээ
Аудитын арга зүй Үндсэн мэдээлэл	Аудитын арга зүй Үндсэн мэдээлэл

Аудитын зорилт, хамарсан хүрээ, стандарт, арга зүйн талаарх мэдэгдэл

Аудитыг Төрийн аудитын тухай хуулийн 6 дугаар зүйлийн 6.3.1, 6.3.3-т заасан бүрэн эрхийн хүрээнд УИХ-ын Төсвийн байнгын хорооны “Аудитын сэдэв батлах тухай” 2019 оны 05 дугаар тогтоол, Монгол Улсын Ерөнхий аудиторын 2020 оны А/53 дугаар тушаалын 2 дугаар хавсралтаар батлагдсан “Аймаг, нийслэл дэх Төрийн аудитын газрын 2020 онд гүйцэтгэх аудитын төлөвлөгөө”-ний дагуу гүйцэтгэв.

Аймаг, нийслэл, сум, дүүргийн Иргэдийн Төлөөлөгчдийн Хурлын сонгуулийн тухай хуулийн 57 дугаар зүйлийн 57.1 дэх “Төрийн аудитын орон нутаг дахь салбар байгууллага зардлын тайланг хүлээн авсан өдрөөс хойш 60 хоногийн дотор хянаж, дүнг нийтэд мэдээлэх бөгөөд нэг сая ба түүнээс дээш төгрөгийн хандив өгсөн иргэн, хоёр сая ба түүнээс дээш төгрөгийн хандив өгсөн хуулийн этгээдийг нийтэд мэдээлнэ” гэж заасныг үндэслэн нам, нэр дэвшигчийн сонгуулийн зардлын тайланг хянаж баталгаажуулав.

Аймаг, сумын 2020 оны ээлжит сонгуульд оролцсон нам болон нэр дэвшигчийн төвлөрүүлсэн орлого, иргэн, хуулийн этгээдээс өгсөн хандив, сонгуулийн зардлын тайланг хянаж, дүнг холбогдох байгууллага, албан тушаалтанд танилцуулж, нийтэд мэдээлэхэд аудитын зорилт чиглэгдэв.

Дээрх зорилтын хүрээнд дараах чиглэлийн дагуу аудитыг гүйцэтгэв. Үүнд:

1. Нам, эвсэл болон нэр дэвшигч нар хуульд заасан орлогыг сонгуулийн зардлын дансанд төвлөрүүлсэн эсэх?
2. Нам, эвсэл болон нэр дэвшигч нар сонгуулийн зардлын данснаас хуулийн дагуу зарлага гаргасан эсэх?

Аймаг, сумын ИТХ-ын 2020 оны ээлжит сонгуульд оролцсон нам, эвслээс болон нэр дэвшигчдийн аудитын дүгнэлт, аудитын дэлгэрэнгүй тайлан, аудит хийгдсэн сонгуулийн зардлын тайлангийн маягтууд, харилцагч банкны дансны хуулга бусад шаардлагатай баримтуудыг хамруулж, аудитыг гүйцэтгэв.

Аудитын ажлыг гүйцэтгэхэд Баянхонгор аймаг дахь Төрийн аудитын газрын дарга бөгөөд Тэргүүлэх аудиторын 2020.10.09-ны өдрийн А/29 дүгээр тушаалаар баталсан “Аймаг, сумын иргэдийн төлөөлөгчдийн хурлын сонгуульд оролцож байгаа нам, эвсэл, нэр дэвшигч сонгуулийн зардлын тайлан гаргах, зардлын тайланд аудит хийх, хянах, дүнг нийтэд мэдээлэх, танилцуулах журам”-ыг үндэслэн нэр дэвшигчдийн өөрийн хөрөнгө, нам, эвслээс оруулсан хөрөнгө, иргэн, хуулийн этгээдээс авсан хандив түүний зарцуулалтын тайланг шалгаж, аудит хийсэн хуулийн этгээд, нам, эвсэл, нэр дэвшигчдээс лавлагаа, тодруулга авч, бусад

Аудитын үзүүлэлт шалгуур

шаардлагатай баримт материалд тулгуурлан аудитын горимын дагуу нотлох зүйл цуглуулж тайланг, хавсралт маягтуудыг бэлтгэв.

Баянхонгор аймгийн ИТХ-ын Тэргүүлэгчдийн хурлын 2020.04.30-ний өдрийн 40 дүгээр тогтоолоор “Аймгийн ИТХ-ын 2020 оны ээлжит сонгуулийн тойргийг 28, мандатын тоог 41 байхаар тогтоосон байна.

Баянхонгор аймаг, сумын ИТХ-ын 2020 оны ээлжит сонгуульд 2 намын 918 нэр дэвшигч сонгуульд оролцжээ.

№	Намын нэр	Нэр дэвшигчийн тоо	Үүнээс	
			Аймгийн ИТХ-ын сонгуульд	Сумын ИТХ-ын сонгуульд
1	Монгол ардын нам	459	41	418
2	Ардчилсан нам	459	41	418
	Нийт	918	82	836

Эх сурвалж: Аймгийн Сонгуулийн хорооны тайлан

Аудитад дараах хууль, эрх зүйн актыг шалгуур үзүүлэлт болгон ашиглав.

- Төрийн аудитын тухай хууль;
- Сонгуулийн төв байгууллагын тухай хууль;
- Аймаг, нийслэл, сум, дүүргийн иргэдийн Төлөөлөгчдийн Хурлын сонгуулийн тухай хууль
- Нягтлан бодох бүртгэлийн тухай хууль
- Баянхонгор аймаг дахь Төрийн аудитын газрын дарга бөгөөд Тэргүүлэх аудиторовын 2020.10.09-ны өдрийн А/29 дүгээр тушаалаар баталсан “Аймаг, сумын иргэдийн төлөөлөгчдийн хурлын сонгуульд оролцож байгаа нам, эвсэл, нэр дэвшигч сонгуулийн зардлын тайлан гаргах, зардлын тайланд аудит хийх, хянах, дүнг нийтэд мэдээлэх, танилцуулах журам”
- Бусад холбогдох хууль, дүрэм, журам.

Аудитын багийн бүрэлдэхүүн, хугацаа

Аудитыг Баянхонгор аймаг дахь Төрийн аудитын газрын Дарга бөгөөд тэргүүлэх аудитор Б.Мөнхбат удирдаж, хэлтсийн дарга бөгөөд аудитын менежер А.Цээням үе шатны чанарын хяналтыг хэрэгжүүлж, ахлах аудитор Б.Должмаа, аудитор Б.Цэрэнчимэд нар хамтран гүйцэтгэв.

Аудитын төлөвлөгөө, хөтөлбөрийн дагуу аудитыг 2020.11.25-ний өдөр эхлүүлж, Баянхонгор аймаг дахь Төрийн аудитын газрын дарга бөгөөд Тэргүүлэх аудиторовын тушаалаар баталгаажуулж, байгууллагын цахим хуудаст байршуулж ажиллав.

НИЙЦЛИЙН АУДИТЫН ДҮН

Бүлэг 1. Аймаг, сумын ИТХ-ын 2020 оны ээлжит сонгуульд нэр дэвшигчдэд мөнгөн хандив өгсөн иргэд хуульд заасны дагуу орлого төвлөрүүлэхдээ регистрийн дугаар, орлогын эх үүсвэрийг бүрэн бичээгүй байна.

Орон нутгийн сонгуульд оролцсон нэр дэвшигчид төрийн аудитын байгууллагад дансны мэдээллийг бүрэн ирүүлээгүй байна.

1.1. Аймаг, нийслэл, сум, дүүргийн иргэдийн Төлөөлөгчдийн Хурлын сонгуулийн тухай хуулийн 50 дугаар зүйлийн 50.1¹, 50.2² дахь заалтыг зөрчиж зарим нам, нэр дэвшигчид сонгуулийн зардлын дансыг нээгээгүй байна.

1.2. Баянхонгор аймгийн 50.3³ дахь заалтын дагуу Баянхонгор аймгийн МАН 38, АН 41, Галуут сумын Ардчилсан намаас 19, нийт 98 нэр дэвшигчийн дансны мэдээллийг хуулийн хугацаанд Баянхонгор аймаг дахь Төрийн аудитын газарт ирүүлсэн байна.

Голомт банкны Баянхонгор аймаг дахь салбар нэг дэвшигчийн дансны мэдээллийг хуульд заасан хугацаанаас хоцроож Төрийн аудитын байгууллагад ирүүлсэн байна.

1.3. Аймаг, нийслэл, сум, дүүргийн иргэдийн төлөөлөгчдийн хурлын сонгуулийн тухай хуулийн 56 дугаар зүйлийн 56.5⁴-т заасны дагуу Хаан банкны Баянхонгор салбар 300, Хас банкны Баянхонгор салбар 3, Төрийн банкны Баянхонгор салбар 241, нийт 544 нэр дэвшигчийн дансны хуулгыг Төрийн аудитын байгууллагад хуульд заасан хугацаанд нь, Голомт банкны Баянхонгор салбар нэг нэр дэвшигчийн дансны хуулгыг хугацаа хоцроож ирүүлжээ.

Иргэд нэр дэвшигчийн дансанд мөнгөн хандив өгөхдөө хуульд заасан мэдээллийг банкны гүйлгээний утгад бичээгүй нийтлэг зөрчилтэй байна.

1.4. Аймаг, сумын ИТХ-ын 2020 оны ээлжит сонгуульд нэр дэвшсэн Монгол ардын намд нэг аж ахуйн нэгжээс 10000.0 мянга, 5 иргэнээс 10000.0 мянга, нийт 20000.0 мянга, Бууцагаан сумын МАН-ын хороонд нэг иргэнээс 1943.4 мянган төгрөгийн мөнгөн хандив өгсөн байна.

1.5. Аймаг, сумын ИТХ-ын 2020 оны ээлжит сонгуульд 918 нэр дэвшигч бүртгүүлснээс 20 нэр дэвшигч аймаг, сумын ИТХ-д давхар нэр дэвшиж тул давхардлыг (918-20) тооцоход тайлан ирүүлэх нэр дэвшигч 898 байна.

Тус 898 нэр дэвшигчээс сонгуулийн зардлын тайлангаа хувийн хуулийн этгээдээс баталгаажуулан Төрийн аудитын байгууллагад 355 ирүүлж, 543 ирүүлээгүй байна. Энэ нь 2020.02.14-ний өдрөөс мөрдсөн Аймаг, нийслэл, сум, дүүргийн иргэдийн төлөөлөгчдийн хурлын сонгуулийн тухай хуулийн мэдлэг

¹ Нам, эвсэл тухайн аймаг, нийслэл, сум, дүүрэгтээ сонгуулийн зардлын төгрөгийн нэг данстай байна.

² Нам, эвсэл болон нэр дэвшигчийг сонгуульд оролцуулахаар бүртгэх тухай шийдвэр гарснаас хойш энэ хууль болон банкны хууль тогтоомжид нийцүүлэн сонгуулийн зардлын дансыг нээлгэнэ.

³ Нам, эвсэл болон нэр дэвшигч нь сонгуулийн зардлын дансны дугаар, банкны нэрийг санал авах өдрөөс 20-оос доошгүй хоногийн өмнө төрийн аудитын орон нутаг дахь салбар байгууллагад мэдэгдэж, бүртгүүлэх үүрэгтэй.

⁴ Сонгуулийн зардлын данс байршуулсан банкны захирал, эсхүл салбарын эрхлэгч уг дансны бүх гүйлгээний хуулгыг гаргаж, санал авах өдрөөс хойш 30 хоногийн дотор төрийн аудитын орон нутаг дахь салбар байгууллагад хүргүүлнэ.

хангалтгүй, аймгийн Сонгуулийн хороо, намууд мэдээллийг бүрэн өгч ажиллаагүй гэж үзэхээр байна.

Хүснэгт 1. Сонгуулийн зардлын тайлан ирүүлээгүй нэр дэвшигчийн тоо

№	Намын нэр	Нэр дэвшигчийн тоо
1	Монгол ардын нам	175
2	Ардчилсан нам	368
	Нийт	543

Эх сурвалж: Аудитаар хийсэн судалгаа

1.6. Орон нутгийн сонгуульд оролцож, сонгуулийн зардлын тайлан ирүүлээгүй 543 нэр дэвшигчдээс 353 данс нээгээгүй, 190 нэр дэвшигч нь арилжааны банканд данс нээсэн бөгөөд арилжааны банкнаас ирүүлсэн мэдээлэлд дүн шинжилгээ хийхэд 101 нэр дэвшигчийн дансанд орлого, зарлагын гүйлгээ хийгдээгүй байна.

1.7. Сонгуулийн зардлын тайлан ирүүлсэн 355 нэр дэвшигчдийн дансанд 29245.9 мянган төгрөгийн нэр дэвшигчийн өөрийн хөрөнгө, 4 хуулийн этгээдээс өгсөн 6600.0 мянга, 657 иргэнээс өгсөн 144233.4 мянган төгрөгийн мөнгөн хандив төвлөрсөн ба хуулийн дагуу 1 аж ахуйн нэгж 5000.0 мянга, 61 иргэн 1000.0 мянган төгрөгөөс дээш хандив өгчээ.

1.8. Аймаг, нийслэл, сум, дүүргийн иргэдийн төлөөлөгчдийн хурлын сонгуулийн тухай хуулийн 53 дугаар зүйлийн 53.4⁵-т заасныг хэрэгжүүлээгүйгээс сонгуульд нэр дэвшигчдэд өгсөн мөнгөн хандивыг харилцах дансанд шилжүүлэхдээ регистрийн дугаар, хандивыг ямар эх үүсвэрээс өгч байгааг тодорхой бичээгүй нийтлэг зөрчил илэрлээ. Энэ нь иргэн нэр дэвшигчийн дансанд банкны АТМ, киоскоор дамжуулан гүйлгээ хийхэд гүйлгээний утга богино үг бичигддэг, банканд биеэр очиж орлогын баримтад утгыг бичсэн байхад гүйлгээний утгыг банкны теллер программд бүрэн бичиж оруулдаггүй зэрэгтэй холбоотой байна.

1.9. Аймаг, сумын ИТХ-д оролцсон 7 нэр дэвшигч өөрийн харилцах дансанд төвлөрсөн орлогыг нэр хаяг тодорхой бус гэж үзэж, Аймаг, нийслэл, сум, дүүргийн иргэдийн төлөөлөгчдийн хурлын сонгуулийн тухай хуулийн дээрх заалтын дагуу 18 гүйлгээгээр 4678.9 мянган төгрөгийг хандив өгсөн хүний дансанд буцаан шилжүүлсэн байна.

Бүлэг 2. Зарим нэр дэвшигч сонгуулийн зардлыг дансыг хаагаагүй байна.

Төрийн аудитын байгууллагад тайлан ирүүлсэн аймгийн МАН, АН, Бууцагаан сумын МАН болон 355 нэр дэвшигч сонгуулийн зардлын тайланд хувийн аудитын компаниар дүгнэлт гаргуулсан байна.

1.10. Аймаг, нийслэл, сум, дүүргийн иргэдийн төлөөлөгчдийн хурлын сонгуулийн тухай хуулийн 56 дугаар зүйлийн 56.3⁶ дахь заалтыг хэрэгжүүлж, 3 хувийн аудитын компаниар дүгнэлт гаргуулсан зардлын тайланг Баянхонгор аймгийн МАН, АН, Бууцагаан сумын МАН ирүүлсэн байна.

⁵ Хандив өгч байгаа иргэн, хуулийн этгээд нь нэр, регистрийн дугаар болон хандивын эх үүсвэрийн талаарх мэдээллээ банкны гүйлгээний баримтад тусгах бөгөөд энэ шаардлагыг хангаагүй хандивыг хандив хүлээн авагч буцаан шилжүүлнэ.

⁶ Нам, эвсэл нь санал авах өдрөөс хойш 45 хоногт, нэр дэвшигч санал авах өдрөөс хойш 30 хоногт багтаан зардлын тайландаа хувийн аудитын хуулийн этгээдээр дүгнэлт гаргуулан, төрийн аудитын орон нутаг дахь салбар байгууллагад хүргүүлнэ.

1.11. Баянхонгор аймгийн МАН, Ардчилсан нам, Баянхонгор, Бууцагаан сумын МАН, Баянбулаг, Гурванбулаг сумын АН сонгуулийн зардлын тайлантай холбоотой албан бичгийг ирүүлж, бусад намын хороо тайлан ирүүлээгүй байна. Дээрх тайлан ирүүлсэн намын хорооноос Баянхонгор аймгийн МАН, Бууцагаан сумын МАН-ын хороо хувийн аудитын компаниар тайлан баталгаажуулж ирүүлсэн байна.

Хүснэгт 2. Намын зардлын санхүүжилт

(Төгрөгөөр)

№	Намын нэр	Нийт орлогын дүн	Нам, эвслээс оруулсан мөнгөн хөрөнгө	Үүнээс							
				Хуулийн этгээдийн			Иргэний		Хандивын дансаар орсон бусад орлогын гүйлгээ		
				Тоо	Өгсөн хандив	Мөнгөн бус хандив	Тоо	Өгсөн хандив	Нам, эвсэл, нэр дэвшигчийн хооронд шилжүүлсэн орлого	Банкны үйлчилгээ	Бусад
1	Баянхонгор аймгийн Монгол ардын намын хороо	72,527,380		1	10,000,000		5	10,000,000			52,527,380
2	Бууцагаан сумын Монгол ардын намын хороо	5,543,360					19	5,543,360			

Эх сурвалж: Аудитлагдсан тайлан, харилцах дансны хуулга

1.12. Улс төрийн намд 6 иргэн 1.0 сая төгрөгөөс дээш үнийн дүн бүхий нийт 11943.3 мянган төгрөгийн хандив, 1 аж ахуйн нэгж 2.0 сая төгрөгөөс дээш үнийн бүхий 10000.0 мянган төгрөгийн хандивыг хуульд заасны дагуу өгсөн байна.

1.13. Тайлан ирүүлсэн 355 нэр дэвшигчээс 117 нэр дэвшигчийн дансанд орлого, зарлагын гүйлгээ хийгээгүй байна.

Орон нутгийн ээлжит сонгуульд оролцсон нэр дэвшигч нар Баянхонгор аймаг дахь Төрийн аудитын газраас тогтоосон зардлын дээд хэмжээг хэтрүүлээгүй байна.

1.14. Нэр дэвшигчид сонгуулийн үйл ажиллагааны зардалд 179747.2 мянган төгрөг зарцуулснаас сонгуулийн зардалд 176868.9 мянга, бусад зардалд 2878.3 мянган төгрөг зарцуулсан бөгөөд Төрийн аудитын байгууллагаас тогтоосон зардлын дээд хэмжээг хэтрүүлээгүй байна.

Хүснэгт 3. Орон нутгийн ээлжит сонгуульд оролцсон нэр дэвшигч нарын сонгуулийн зардал

ЗАРДЛЫН АНГИЛАЛ		МӨНГӨН ДҮН /МЯН.ТӨГ/
2.1	СОНГУУЛИЙН ЗАРДЛЫН ДҮН	176868.9
2.1.1	Сонгуулийн сурталчилгааны материал хэвлүүлэх, сонгогчдод тараах зардал	64523.4
2.1.2	Нийтийн эзэмшлийн гудамж, талбайд сонгуулийн сурталчилгааны зурагт самбар байршуулах зардал	4780.5
2.1.3	Намын далбааг гудамж, талбайд байршуулах, таних тэмдэг, уриа ашиглах зардал	1596
2.1.4	Сонгогчидтой уулзалт, хурал, цуглаан хийх зардал	34213.7
2.1.5	Сонгуулийн үйл ажиллагаа /түрээс, урамшуулал, тээвэр, томилголт, сурталчилгаа/	68149.2
2.1.6	Сонгуулийн сурталчилгаанд радио, телевиз ашиглах зардал	400
2.1.7	Цахим орчин ашиглах зардал	146.1
2.1.8	Сонин сэтгүүлд материал хэвлүүлэх	3060
2.2	БУСАД ЗАРДЛЫН ДҮН	2878.3
НИЙТ ЗАРДАЛ		179747.2

Эх үүсвэр: Аймаг, сумын ИТХ-ын сонгуульд оролцсон нэр дэвшигч нарын аудитлагдсан тайлан

Орон нутгийн сонгуульд оролцсон 41 нэр дэвшигч арилжааны банкин дахь сонгуулийн зардлын түр дансыг хаагаагүй байна.

Сонгуулийн үйл ажиллагаанд ашиглагдахаар арилжааны банканд нээсэн дансыг 41 нэр дэвшигч хаагаагүй, 331.9 мянган төгрөгийн үлдэгдэлтэй байгаа нь Аймаг, нийслэл, сум, дүүргийн иргэдийн төлөөлөгчдийн хурлын сонгуулийн тухай хуулийн 51 дүгээр зүйлийн 51.1⁷ дэх заалт, Баянхонгор аймаг дахь Төрийн аудитын газрын дарга бөгөөд Тэргүүлэх аудиторын 2020.10.09-ны өдрийн А/29 дүгээр тушаалаар баталсан “Аймаг, сумын иргэдийн төлөөлөгчдийн хурлын сонгуульд оролцож байгаа нам, эвсэл, нэр дэвшигч сонгуулийн зардлын тайлан гаргах, зардлын тайланд аудит хийх, хянах, дүнг нийтэд мэдээлэх, танилцуулах журам”-ын 12.1.2 дахь заалтыг зөрчсөн байна. Аудитын дүгнэлт гаргахдаа нэр дэвшигчийн үлдэгдэлтэй дансыг тухай бүр нь хаалгаж ажилласан боловч цар тахлын улмаас хорио цээр тогтоосныг улмаас зарим нэр дэвшигч дансыг хаагаагүй байна.

Аудитаар 331.9 мянган төгрөгийн зөрчил илэрч, 2 заалт бүхий зөвлөмжийг холбогдох албан тушаалтнуудад хүргүүлэв.

ДҮГНЭЛТ:

Аудитын дүнд үндэслэн дараах дүгнэлтийг гаргаж байна.

1. Аймаг, сумын ИТХ-д оролцсон нам, нэр дэвшигч нар сонгуулийн зардлын данс нээх, дансны мэдээллийг болон аудитын хуулийн этгээдээр гаргуулсан аудитыг дүгнэлтийг Төрийн аудитын байгууллагад ирүүлэх, данснаас зарлага гаргах, хаах тухай ойлголт дутмаг байгаагаас хуулийн хэрэгжилт хангалтгүй байна.
2. Аймаг, нийслэл, сум, дүүргийн иргэдийн төлөөлөгчдийн хурлын сонгуулийн тухай хуулийн 56.3 дахь “Нам, эвсэл нь санал авах өдрөөс хойш 45 хоногт, нэр дэвшигч санал авах өдрөөс хойш 30 хоногт багтаан зардлын тайландаа хувийн аудитын хуулийн этгээдээр дүгнэлт гаргуулан, төрийн аудитын орон нутаг дахь салбар байгууллагад хүргүүлнэ” гэсэн заалтыг зөрчиж, зарим нэр дэвшигчид зардлын тайлан ирүүлээгүй байна.
3. Голомт банкны Баянхонгор аймаг дахь салбар нэг дэвшигчийн дансны мэдээллийг хуульд заасан хугацаанаас хоцроож Төрийн аудитын байгууллагад ирүүлсэн байна.

⁷ Нам, эвсэл болон нэр дэвшигчийг сонгуульд оролцуулахаар бүртгэсэн өдрөөс эхэлж, сонгуулийн зардлын тайлан гаргах өдрийг дуусах хүртэл хугацаанд энэ хуулийн 38.2-т заасан арга хэлбэрээр сонгуулийн сурталчилгаа явуулах зориулалтаар сонгуулийн зардлын данснаас дансанд шилжүүлэх хэлбэрээр зарлага гаргаж болно.

АУДИТЫН ЗӨВЛӨМЖ

Аудитын дүнд үндэслэн дараах саналыг доорх байгууллагуудад хүргүүлж байна.

Баянхонгор аймгийн ЗДТГ-ын Санхүү, төрийн сангийн хэлтэст

1. Аймаг, нийслэл, сум, дүүргийн иргэдийн төлөөлөгчдийн хурлын сонгуулийн тухай хуулийн 56 дугаар зүйлийн 56.3-т “Нам, эвсэл нь санал авах өдрөөс хойш 45 хоногт, нэр дэвшигч санал авах өдрөөс хойш 30 хоногт багтаан зардлын тайландаа хувийн аудитын хуулийн этгээдээр дүгнэлт гаргуулан, төрийн аудитын орон нутаг дахь салбар байгууллагад хүргүүлнэ” гэснийг зарим нэр дэвшигчид хэрэгжүүлээгүй тул холбогдох хууль тогтоомжид нийцүүлэн арга хэмжээ авч ажиллах.

Монголбанкны Баянхонгор аймаг дахь салбарт:

1. Арилжааны банкин дахь нам, нэр дэвшигчийн сонгуулийн зардлын түр дансыг хаах.
2. Аймаг, нийслэл, сум, дүүргийн Иргэдийн Төлөөлөгчдийн Хурлын сонгуулийн тухай хуулийн 56 дугаар зүйлийн 56.5 дахь заалтын хэрэгжилтийг хангах.

Аудитаар өгсөн зөвлөмжийн хариуг 2021 оны 05 дугаар сарын 01-ны дотор холбогдох нотлох баримтын хамт, албан бичгээр ирүүлнэ үү.